Baş muharriri: Esat Adil Müstecabi

Yıl: 1 10 KURUŞ Sayı: 19

Mektup ve telg adresi: Posta kutusu 519 İstanbul

İdare: Cağaloğlu Çukur Han No: 4

25 Temmuz Perşembe 1946

GERÇEK

(Emeğe Hak, Emekçiye Hürriyet)

HALK DAVASI GÜDER, SİYASİ SABAH GAZETESİ

Şoförler ve otomobil işçileri sendikası nizamnamesini üçüncü sayfamızda bulacaksınız

Demokrat Partisi Başkanı Celâl Bayar dün gazetecilere verdiği beyanatında dediki:

Seçim emniyet ve namusu bütün memlekette ayaklar altına alınmıştır

Gözleri yaşlı bir çok vatandaşlar şikâyet mercii arıyorlar. Yapılan seçimler milletin hakiki iradesini göstermekten uzaktır.

İktidar partisi sahte mazbata tanzim etmeğe, seçim evrak ve mazbatalarında tahrifat yapmağa mecbur kalmıştır

Cumhur başkanının milletebeyannamesi

Ankara, 24 (A.A.) — Cumhurbaşkanı İsmet İnönü bugün aşağıdaki beyannameyi yayınlamışlardır:

Vatadaşlarıma,

Yeni seçim sona ermiştir. Türk milleti kadın ve erkek seçmenlerin büyük nisbette iştiraki ile millet vekillerini seçmiştir. Yeni Büyük Millet Meclisinin muhtelif partililerden ve bağımsızlardan kurulmuş olması vatanımız için büyük muvaffakiyettir. Milletimizi yürekten tebrik ederim. Şimdi Türkiye'nin milli hayatında yeni bir devre giriyoruz. Her şeyden evvel seçim zamanının sinirli sözlerini karşılıklı bağışlayarak ve unutarak vatanda huzur, çalışma devrinin açılması ilk vazifedir. Büyük meclisteki çalışmalarda ise karşılıklı sağı içinde olarak fikir ayrılıklarını vatan için yapıcı bir şekilde ayarlamak gelecek vazifemiz olacaktır. İktidar ve karşı partilerinin büyük mecliste, belediyelerde ve basın âleminde bir arada verimli olarak çalışabilmelerinin milletçe imtihanını vereceğiz. Bu imtihanın muvaffakiyetle verrilmesi bugünkü ve gelecek nesiller için çok feyizli olacaktır. Vatandaşlarımın arasında dostluğun bozulmaması için bütün dikkatimizi kulllancağız. Yeni Büyük Millet Meclisinin aziz memleket ve milletimize kıymetli hizmetler başarmasını dilerim.

İsmet İNÖNÜ

İtham ediyorum. Seçime fesat karıştırılmıştır

Ankarada ilân edilen sahte netice nasıl elde edildi?

Ankara, 24 (Gerçek) — Seçimlerin nihayete ermesi dolayısile D. P. başkanı Celâl Bayra gazetecilere aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

«Bir kaç gün sonra D. P. genel idare kurulu bir beyanname ile memleketimizde seçim emniyet ve namusunun nasıl ayaklar altına alındığını umumi efkara bütün tafsilâtile arzedecektir. Şahsi görüşlerini şimdiden söyleyebilirim.

Seçmenlerin verdikleri reylerin kaydına mahsus olan ve her sandığı seçim neticesini gösteren mezbatalar bir çok yerlerde boş olarak seçim heyetlerine imza ettirilmiştir. Bunlar sonradan seçimin neticesini ve arzuya göre doldurularak vatandaşların reyleri üzerinde oynanmıştır. Bu suretle muhalif ve mustakil millet vekillerinamzetlerinin talii merkezin emrine tabi olan vali ve kaymakamların elinde oyuncak olmuştur. Bazı yerlerde resmi ve yarı resmi ağızlardan yapılan kötü propagandaları isnad ve iftiraları faillerinin düşkün seviyesine bırakıyorum. Vatandaşlar siyasi kanaatlarınden dolayı bir çok yerlerde bilhassa köylerde tecavüze uğramışlar, tehdid edilmişler, düvülmüşler, yaralanmışlar ve hapsedilmişlerdir. Son Eğe bölgesi ile Balıkesir ve Bursa seyahatimde gözleri yaşlı bir çok vatandaşların şikâyet mercii aradıklarını gördüm. Ankara kasaba ve köylerinden yüzü gözü bereli arkadaşlarımızın demokrat parti merkezine gelip dertlerini acı acı anlattıklarını hepimiz biliyoruz. Memleketimizde seçim emniyet altına alınmamıştır. Biz evvelce bu husustaki fikrimizi bir

(Devamı 4 üncüde,

Sıkı Yönetim

KOMUTANLIĞININ TEBLİGİ

Sıkı yönetim komutanlığından alınan 24.7.946 tarihli tebliğin tasdikli bir örneği bağlıdır. Gereğinin ona göre yapılmasını ve bu tebliğin gazetenizin ilk çıkacak sayısında yayınlanmasini rica ederim.

Emniyet Müdürü
A. Demir
24.7.1946

Millet iradesinin tam bir serbestlikle tecellisini güçleştirir endişesile İstanbul gazetelerinde seçime tekaddüm eden günlerde yapılmış olan çeşitli ağır neşriyata karşı hiç bir tedbire başvurulmamıştı. Fakat seçim büyük bir sükûnet ve emniyet havası içinde bitmiş olduğundan halkımızın artık karşılıklı sevgi ve saygı hisleri içinde yaşamaları ve her hangi bir tahrike maruz bırakılmamaları icabeder. Bu böyle iken de bazı gazetelerin bilhassa seçim sonuçları hakkında vatandaşları şüpheye düşürücü ve bu yüzden memleketin huzurunu sarsıcı ağır neşriyata devam ettiği görülmektedir. Sıkıyönetim bölgesinde bu gibi tahriklerin devamına müsaade edilmiyeceği ve bu kabil yazılara karşı Sıkıyönetim komutanlığının harekete geçeceği tebliğ olunur.

Sıkıyönetim Komutanı
Kor. General
Asım Tınaztepe

Türkiye Sosyalist Partisi lideri diyor ki:

Bütün Türk Demokratları birleşiniz!

Diğer partilerin iştirakiyle H. P. ne karşı müşterek bir demokrasi cephesi kurulmalıdır

Türkiye Millet vekilliği seçimi, elde mevcut delillere göre fasittir. Yeni seçim birleşmiş milletler camiasının müşahitleri huzurunda yapılmalıdır

Dün bir muharririmiz, Türkiye Sosyalist Partisi lideri ve genel sekreteri Esat Adil Müstecabi ile görüşmüş, seçim neticeleri karşısında neler düşündüğünü sormustur.

Muharririmizin suallerine genel sekreterin verdiği cevapları aynen neşrediyoruz:

T. S. P. seçimlere niçin girmedi?

— Partimiz, vereceği menfi neticeleri önce kestirerek seçime iştirak etmemiş ve bunun sebeplerini bir beyanname ile millete bildirmiştir. Hâdiseler, kararımızın dayandığı mucip sebeplerin isabet ve doğruluğunu tamamile isbat etmiş, bulunmaktadır. Türkiye Sosyalist Partisinin ileri sürdüğü iddialar şunlardı:

1) Cumhuriyet Halk Partisinin lütfettiği bir avuç demokrasi karşısında seçim serbestliğinden bahsedilemez.

2) Sıkı Yönetim, Tunceli, takriri sükûn, polis vazife ve selâhiyet, ve iş kanunlarının yürürlükte bulunduğu bir devrede serbest seçim yapılamaz.

3) Partilere teşkilâtlanma fırsatı verilmemiş, seçim müddeti son derece daraltılmış olduğundan, hükûmeti elinde bulunduran ve 24 yıl fasılasız saltanat sürmüş olan bir partinin tertiplediği seçime iştirak etmek onun kurduğu tuzağa bile bile düşmek demektir.

Seçimlerde yolsuzluk olmuş mudur?

Seçimlere hile, fesat karıştırıldığı, sandıkların çalındığı, açıldığı, oy pusulalarının bir kısmının değtişirildiği, bir kısmının tahrif edildiği, sandıklara yeni oy pusulaları atıldığı, sahte mazbatalar tertiplendiği, bir çok köy ve nahiyelerde vaktinden önce seçim yapıldığı, maddî ve manevî cebirler kullanıldığı ve hükûmetin bütün kuvvetlerini Halk Partisi lehine seferber ettiği iddiaları tamamile doğrudur. Her partinin elinde bu iddiaları teyid eden birçok vesikalar ve şahitler mevcuttur.

Yeni meclisin temsil salâhiyeti

Cumhuriyet Halk Partisi milletin iradesine karşı isyan etmiş ve onun irade ve arzusu dışında kendi hünerile meydana gelen bir meclis kurmaya teşebbüs etmiş bulunmaktadır. Bu meclisin teşrii selâhiyetini meşru saymağa imkân yoktur.

Seçimin tekrarlanması lâzımdır

Seçimin tekrarlanması zarurîdir. Milletimizin, Cumhuriyet Halk Partisinin ve Hükûmetinin sevk ve idare edeceği bir seçime artık itimadı kalmamıştır. Türk milleti, Birleşmiş Milletler camiasının bir âzasıdır. Bu sıfatla, yeni seçimde Birleşmiş Milletlerin müşahit bulundurmaları millî şeref ve emniyetimizi aslâ ihlâl etmez. Resmen kabul ettiğimiz Birleşmiş Milletler Anayasasına ve kendi Anayasamıza uygun olmıyan her seçim milletimizin ve bütün hür milletlerin şerefini rencide eder.

Demokrasi cephesi kurulmalıdır

— Bütün Türk demokratlarının derhal birleşmesi ve bütün siyasî partilerin Cumhuriyet Halk Partisi karşısında derhal müşterek bir demokrasi cephesi kurmaları lâzımdır. Bu açık teklifi Türkiye Sosyalist Partisi namına yapıyorum. Partimiz böyle bir demokrasi cephesinin kurulmasının ve "Demokrat partiler koalisyonu,, nın

(Devamı 4 üncüde)

?

Mademki, fertler fâni, milletler ebedidir, şu halde milli meselelerde, ölçülerimizi bu düstura uydurmalıyız. Şu son seçimde bu düstur galiba tersine kullanıldı: Fertler ebedi, millet fani...

izmirde bu gün miting yapılacak

İzmir valisi beyanatta bulundu

İzmir, 24 (Gerçek) — İzmir vâlisi Şefik Soyer İzmirde seçim nisbetinin yüzde 70 olduğunu ve seçim gününün sükûnetle geçtiğini, hiç bir şikâyet olmadığını söylemiştir.

Demokrat parti lehine toplantı tertip edildiği takdirde müdahale edilmiyecektir. Ancak bu açık toplantı esnasında beyannamelerinde gösterilen esaslara ve kanun kayıtlarına riayet edilmediği veya herhangi yolsuz bir harekete tevessül edildiği takdirde alâkalılar haklarında gereken kanunî muamele yapılacağı tabiidir.

Vali, demokrat partinin beyannamesinde bahsedilen heyecanlı havaya temas ederek: «memlekette hiçbir heyecanlı hava yoktur» demiştir.

Bikini'de dün atom bombası beşinci defa olarak atıldı

Alev ve duman sütunları arasında 8000 kadem irtifaa kadar sular fışkırdı

Sanfransisko, 24 (Radyo) — Beşinci atom bombası bu gece saat 0.30 da Bikini adasında atılmıştır. Bomba deniz içerisinde patlatılmış ve sular 8000 kadem irtifaa yükselmiştir.

Tecrübeye iştirak eden gemilerden bir çoğu batmamışsada ağır hasara uğramıştır.

Bombanın atıldığı saha alev ve duman bulutları içerisinde kalmıştır.

— Karpuzların nasıl?

— Seçim sandığı değil ki içini bileyim!

İBRET TAŞI

Bir açık mektup

A. METİN

Süleyman Nazif'in 18 Kânunusani 191 te, Musuldan yazdığı bir açık mektup var ki, Yalçın unutsa bile biz hatırlıyacağız.

Mektubun muharriri, Cahid'i «Dün saldırdığının bugün elini yalıyacak tıynette» bir mahlûk diye tasvir ediyor; ve «elindeki gazete heikese ve herşeye hizmete âmâdedir» diyordu.

Tanin, bugün de, «her şeye âmâde bulunmuyor mu?

ZINDANLAR VE SÜRGÜN YOLLARI

Şimdiyedek, «tâyin» ile Meclise girenlerden biri, «sözde milletvekili Recep Peker», bu sefer, «serbest» olarak seçilmek için, halkın karşısına çıkmak lûtfunu esirgemiyor; ve diyor ki:

«Hangi dağların ardında Dachau Kampları kurulmuştur? Vicdan akidesini açıklıyan, siyasî görüşünü söyliyen veya yazan, hükûmeti tenkit eden hangi vatandaşları, hangi Gestapolar, gizli siyasî polisler, kara gömlekli milisler konuşturmuş ve hattâ rahatsız etmişlerdir?»

Memleketi baştan başa muazzam bir konsantrasyon kampı halinde idare etmekten başka gaye tanımıyan bu fikir cellâdına soruyoruz: Hürriyete susamış şu çorak toprağın üstünde, tatbik etmediğiniz işkence, çarmıha germediğiniz vicdan kaldı mı? Çarlık Rusyasında bile, legal çerçeve içinde, basılıp yayılabilen masûm eserlerle; kanunun yurttaşlara tabiî hak diye tanıdığı en meşru siyasî hareketler, tutarı binlerce yıla varan ağır cezalarla mükâfatlandırılmadı mı? Ve, bugün, hâlâ, içtihat suçundan ötürü, zındanlarla sürgün yolları neden bu kadar kalabalık?

Şehir ve Yurt Haberleri

Ankara cinayeti

Dün ikinci ağır cezada istinabe suretiyle gene bazı şahitler dinlendi

Ankara cinayetinin Boluda muhakemesinde, İstanbul 2 nci ağır cezada bazı şahitlerin dinlenmelerine karar verilmişti.

Dün bu şahitlerden Zeki Tükel ve Prof. Fuat Fehmi Caculi dinlenmiştir.

Mahkeme önce gazeteni Zki Tükeli dinlemiştir. Mahkeme reisi:

«— Sen geçen duruşmada İsmail Arzan-la konuştuğuna dair şahitler gösterecektin. Bu, şahitler senin konuştuğun İsmailin Arzan'ın evinde mi gördüler, yoksa senden sonra mı duydular?

Zeki Tükel:

«— Hayır. Benden duydular

Dedi. Bunun üzerine gösterilen şahitlerin dinlenmesine lüzum görülmedi.

Daha sonra Fuat Caculi dinlendi. Ve:

«— Ben İsmail Arzan'ın evinde iken bu genç geldi ve bana «siz kral Zogo'nun akrabası imişsiniz» dedi. Ben de «hayır bunu yazarsanız tekzib ederim» dedim. Beş dakika kadar durdu ve gitti. İsmail beyle hiç konuşmadı.»

Dedi. Bunun üzerine tekrar Zeki çağırıldı ve ne diyeceği soruldu.

«— Ben İsmail Arzanla Fuat Caculi odadan çıktığı zaman konuştum.»

Dedi. Reşitin avukatı Celâl Yardımcı, Zeki Tükel'in yalan söylediğini ve tevkifini istedi.

Mahkeme bu teklifi reddederek, bazı hususların tahkiki için duruşmayı 12 ağustosa talik edilmiştir.

Teknik üniversiteye bu yıl 100 talebe fazla alınacak

Teknik üniversite de tâdilât ve tâmirat devam etmektedir. Mektebin bu yıl açılışına kadar yeni bir pavyon inşası düşünülmektedir. Bu suretle 100 talebe fazla almak kabil olacaktır.

BİR MAKİNİSTİN BEL KEMİĞİ KIRILDI

Seyfullah adında bir makinist te, çalıştığı sırada bir kaza neticesinde bel kemiği kırılmış ve derhal ölmüştür. Tahkikata başlanmıştır.

Dün fiatları tesbit edilip satışa arzolunan ithal malları

Gal. Ömer Abet Handa Mazhar Akarsu'ya Kundura çivisi, İst. Çiçekpazar Ayan handa Mehmet Cumalı'ya Çinko levha, Gal. Hezaren Cad. 61 de Burla Biraderler'e Klişe için çinko levha, Satır kesme aleti, Nalburlar cad. 363 de Ahmet Kâmil Ellialtıoğlu'na galvanizli düz ve oluklu saç, Gal. Tünel Cad. 22 de Sabri Kılıçoğlu ve Ortaklarına testere ve şerit testere, İst. Yeni Valde Handa Ömser Ticaret T. A. Ş. ne sun'i ipek ipliği.

İzmir Birliğinden:

İst. İthalât Gümrükleri deposunda Azım şirketinde Galvanizli saç, İst. Manifatura T. A. Ş. ne kadın için pamuklu.

TAKSİ KARI KOCAYI ÇİĞNEDİ

Sadık Coşkun adında bir şoför 2727 plâkalı taksi ile Kızıltoprağa giderken, Lütfi ve Nezihe Yazıcı adında bir karı kocaya çarparak her ikisinin ağır surette yaralanmalarına sebep olmuştur.

Yaralılar Nümune hastanesine kaldırılmış, şoför yakalanarak tahkikata başlanmıştır.

GÜMÜŞ TABAKA ÇALAN HIRSIZ

İzzet adında sabıkalı bir yankesici, Fatih - Harbiye tramvayında Antuan adında bir tüccarın gümüş tabakasını çalarken suçüstü yakalanarak 7 nci Asliye ceza mahkemesine verilmiştir.

BİR CESET BULUNDU

Eminönünde dün sabah Fahir Aydoğdu'ya ait olduğu anlaşılan bir ceset bulunmuştur.

Ceset Morga kaldırılmış, tahkikata başlanmıştır

SİGARA ÇALMIŞ

Evvelki akşam Kadıköyünde Ahmet Osman adında biri, vapurdan çıkan Cevdet isminde bir yolcunun arka cebinden sigarasını çalarken yakalanmış, tahkikata başlanmıştır.

BİR AMELE ÖLDÜ

İsmail Akdoğan adında bir yol amelesi karnına taş düşmek suretiyle yaralanmıştır.

Yaralı Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmışsa da orada ölmüş ve gömülmesine izin verilmiştir.

Memleket meseleleri

Toprak kanunu

Cumhuriyet Halk Partisinin ağzında bir ileri hamle, dağınık muhalefet saflarının ağzında da bir zulüm âleti olarak vasıflandırılıp çiğnenen, ezilen, büzülen şu meşhur (Toprak Kanunu) gerçekte ne bir inkılâp hamlesi, ne de sadece bir tazyik ve işkence vasıtasıdır. Toprak kanunu şudur:

Başkalarına yedirmek için bileklerinden ve gözlerinden kan sızarak çalışan emekçinin varlığı gitgide kendini belli etmektedir. Buna karşı düşünülen sınıfî müdafaa çarelerinin en modernlerinden biri de (Küçük Mülkiyet)i desteklemektir. Küçük Mülkiyet öyle leziz bir lokmadır ki, bunu tadan insanlar, dört elle ona sarılacaklar ve daha gerilerde rahatlarına bakan mülkiyet sahiplerinin önünde geçilmez bir kale teşkil edeceklerdir.

Birkaç yıl evvel el tezgâhları rejiminin temellerini atarken de, kendini müdafaa etmek istiyen sınıf, ayni maksadı gütmüştü. Yeni yeni kurulmakta olan büyük endüstrinin yanıbaşında binlerce el tezgâhının bizzat Devlet elile ve bedava olarak köylüye, kasabalıya dağıtıldığını gören münevverler, hayret içinde kalıyorlardı. Halbuki anlaşılmıyacak bir şey yoktu ortada: Birkaç bin tane, halis demir el tezgâhını, memleketin bu işle uğraşan köşelerine dağıtıveren İktisat Bakanlığı, birkaç kooperatif benzeri birliğin de yardımiyle, el tezgâhları veriminin birdenbire yirmi misline çıktığını gördü. El tezgâhları işçilerinin yevmiyeleri olduğu yerde kalmakla beraber makine ve tezgâh sahiplerinin kazançları, inanılmaz bir dereceye yükseldi. Harp yılları içinde halkın fakir tabakasının don gömleğinden kazanılan bu para, muayyen bir sınıfı, (Küçük mülkiyet)in ballı öksesine yapıştırıyordu.

El tezgâhları tedbirini ilk defa düşünen Şevket Süreyya Aydemir ile Toprak Kanunu tedbirini ilk defa yaratan Şevket Raşit Hatipoğlu, eğer düşündüklerinde başarı kazanırlarsa, şüphesiz, sınıfları namına oldukça zekâya dayanır bir iş yapmış sayılabileceklerdir. Fakat el tezgâhlarının iplik yokluğu, dış piyasa mallarının maliyet düşüklüğü, vesaire gibi vesilelerle koşarak gittiği iflâs çukuru, Allah vere de Toprak Kanununun başına gelmese.

Yok canım, bu iki tedbir, bu iki zatın düşüncesidir. Hiçbir kurula veya kuruma mal etmeyiniz.

ŞİT.

Müzik öğretmenleri imtihana tâbi tutulacak

Özel ve azınlık okullarında ki muzik öğretmenlerinin İstiklâl marşını ve bir takım millî marşları bilmedikleri hakkında şikâyetler olmuştu.

Milli Eğitim bakanlığı bu mesele üzerinde ehemmiyetle durarak müzik öğretmenleri için kurs açmıştı.

Bu sene derslere başlamadan evvel öğretmenler imtihana tâbi tutulacaktır. Kazanamıyanlar, öğretmenlikten tardedilecektir.

BORSA

İSTANBUL BORSASININ

24/7/946 FİYATLARI

Londra	—	1 Sterlin	5.22
Nevyork	—	100 Dolar	132.—
Paris	—	100 Fransız Fr.	1.0 75
Cenevre	—	100 İsviçre Fr.	30.675
Stockholm	—	100 İsviçre Kr.	36.3085

ESHAM VE TAHVİLAT

% 7 Milli müdafaa 1	20.25
% 7 Milli müdafaa 4	19.95
% 6 tasarruf bonosu	96.25
Merkez bankası	125.—

MİLLETİN İSTİKLAL AZMİ

Memleketin demokratik gelişmesine aykırı hareket edenler, Türk demokrasisinin tahakkukuna mani olamıyacak, ancak onu geciktirmek suretile tarih önünde mesul olacaklardır

Türk cemiyetinin geçirmekte olduğu inkişafın kanunlarını kavrayamayanlar, halk kitlelerini her zaman kendi arkalarından gelecek şuursuz bir sürü sandılar

Fehmi Yazıcı

C. H. P. ile D. P. arasında iktidarın tâyini için son yapılan seçimlerin neticeleri, zorla iktidarda bulunan C. H. P. lehine çevrilmiştir. Bu hareket, hak ve hürriyetlerinin tecellisini sabırsızlıkla bekliyen her sınıf halk arasında umumi bir endişe ve infial uyandırmıştır.

Memlekette hak ve hürriyet mefhumlarının canlı timsali olan Türkiye Mareşali Fevzi Çakmak, bu umumî endişe ve infiale şu kesin sözlerile tercüman olmuştur:

"Yapılan cebir ve tazyikler, milletin hak yolundaki mücadelesinden vatandaşları ayıramaz. Millet bu haklarını er veya geç almak imkânını bulacaktır. Çok daha meşru olmıyan yollarla halka tazyikler yapılabilir. Fakat buna cüret edenler, bu millete hesap vereceklerdir. Ben bu milletle İstiklâl Mücadelesi yapmış bir insanım. Milletin varlık ve istiklâl azmine engel olanların daima hüsrana uğradıklarını gördüm..

Türkiye Mareşali bu sözlerile, tarihin daima ileri, hür, demokrat bir dünyaya doğru aktığını, bu akışın önüne hiç bir kuvvetin karşı koyamıyacağı hakikatini ifade etmiş oluyorlar.

Tarihin sahifelerini çevirecek olursak hep bu hakikatle karşılaşırız.

On yedinci asrın mutlakiyet idarelerinde krallar, sultanlar, i l â h i hukuk nazariyesine dayanarak, iradelerini insan üstü kuvvetlerden aldıklarını iddia ederek, halk üzerindeki şahsî ve zümre tahakkümlerini meşrulaştırmak istemişlerdi. Bu fikriyatın garpta en tipik misali olan Ondördüncü Lui "Kanun benim,, demekten çekinmemiştir.

Halk kütlelerini istismar edebilmenin, soyup soğana çevirmenin en büyük garantisini zulüm ve tedhişte gören iktidar mevkileri cemiyetlerin halk hâkimiyetlerine dayanan demokratik düzenler kurulmasına doğru geçirdikleri inkişafların kendi üzerlerinde yaptıkları içtimai tazyikler karşısında henüz halk kütlelerinin siyasî ruhda sahip olmadıklarını ileriye sürerek cemiyetlerde halk hükümetlerinin kurulmasına doğru yapılan hamlelere engel olmak istemişlerdir.

İktidar mevkilerini ellerinde bulunduran bu kimseler, cemiyetlerin daima ileriye doğru olan ekonomik ve siyasi inkişaf kanunlarını bilmiyen ve anlamıyan kimselerdi. Bunlar, tarihi yapan kuvvetin, sınıfların mücadelesi olduğunu bilmeyen ve bu kuvvetin yedi iktidarlarında bulunduğunu zan eden gafil kimselerdi. Bunlar kendilerini, körü körüne arkalarından kütlelerin, safların, halkın koştuğu kahramanlar, insan üstü mahlûklar olarak görüyorlardı. Bunlar, cemiyetin inkişafının, yaşadığı maddî şartların inkişafile, cemiyetin yaşaması için zaruri olan maddî nimetlerin istihsali usullerinin değişmesile, bu maddî nimetleri istihsalde sınıfların, karşılıklı münasebetlerinin değişmesi ile, bu maddî nimetlerin istihsal ve tevziinde sınıfların oynadığı rol ile alâkalı olduğunu bilmiyorlardı. *Bunlar, cemiyetin inkişafının kendilerinin arzu ve fikirlerine bağlı olduğunu zannetmek gibi yanlış bir fikre sarılmış bulunuyorlardı.* Bunlar fertlerin ekonomik ve sosyal durumlarını tâyin eden fikirleri değil, tam ter'ine insanların fikirlerini tâyin eden kendilerinin sosyal ve ekonomik durumları olduğunu tâyinde âciz ve müşkül bir mevkide bulunuyorlardı. Bunlar fikir ve arzularının, cemiyetin ekonomik ve sosyal inkişafına aykırı giderse, ve bunlarla tezad haline girerse, kendilerinin solda sıfır mevkide kalacaklarını kestiremiyorlardı. Bunlar, fertlerin ve arzularının, cemiyetin ekonomik inkişafının icaplarını, halkın ihtiyaç ve isteklerini doğru aksettiriyorsa, bu fertlerin halk nazarında gerçekten mümtaz kimseler olacağı noktasını idrak edemiyorlardı.

Bunlar, tarihte büyük simaları, şefleri yaratan kuvvetin tarih ve halklar olduğunu bilmiyorlardı. Bunlar, şeflerin, cemiyet inkişaf şartlarını doğru anlıyabildikleri ve bu şartları iyileştirmek yolunu tuttukları takdirde cemiyetin hayatında mühim rol oynıyan mümtaz, ölmez, kimseler olacağını kavrıyamıyorlardı. Bunlar, bu noktaları anlıyamadıkları için, tarihî zaruretlere karşı geldikleri için gülünç ve işe yaramaz kimseler haline geleceklerini kestiremiyorlardı.

Neticede müstebit zümrenin dediği değil, hep tarihin dediği halkın dediği oldu. Garpta ve Şarkta (Teokrasiler) ve (monarşiler) yerlerini demokrasilere terkettiler.

1919 millî kurtuluş hareketi Türkiye halkının tarihte ilk defa yaptığı büyük ölçüde bir demokrasi hareketi idi. Bu halk hareketile ideolojik fesada düşmedikleri için, halk yığınlarının ihtiyaç ve isteklerini, memleketin ekonomik, sosyal ve siyasi inkişafını, doğru olarak anlayıp aksettirdikleri için, halkın o zamanki içinde bulunduğu şartları iyileştirmek yolunu tuttukları için, tarihî zaruretlere karşı durmıyarak bu zaruretlerle tezada düşmedikleri için millî kurtuluş hareketini sevk ve idare edenler bu hareketin hakikî temsilcileri olmuşlardı.

Türk cemiyetinin geçirmekte olduğu inkişafın kanunlarını kavramadıkları için, halk kitlelerini her zaman körü körüne kendi arkalarından gidecek şuursuz mahlûklar zannettikleri için, Türk cemiyetinin inkişafını kendilerinin fikir ve arzularına bağlı sandıkları için, kendilerini her şey ve halkı hiçbir şey zannettikleri için, şahsî menfaatlerini emperyalistlerle birleştirerek, halk ve memleket menfaatini emperyalistlere peşkeş çektikleri için ve bütün bu sebepler dolayısile halk ve memleket menfaatlerile şahsî menfaatleri tezad haline düştüğü için, saltanat idaresi temsilcileri içtimaî inkişaf kanunları karşısında solda sıfır bir mevkide kalarak tarih ve halk nazarında hainler durumuna düşmüşlerdir.

Bugün Türk cemiyetinin geçirdiği demokratik inkişafın kanunlarını görüp anlamıyanlar, bu inkişafın zaruretlerine karşı duranlar, kitlelerin bugünkü maddi ve fikrî ihtiyaç şartlarını bilmemezlik ve görmemezlikten gelerek memleketin demokratik gelişmesine doğru olan temayülüne aykırı hareket edenler Türk demokrasisinin tahakkukuna mâni olamıyacaklar ve ancak onu geciktirmek suretile tarih ve millet nazarında kendilerini müşkül ve mesul duruma düşüreceklerdir, zira kendi şahıs ve zümre menfaatlerini millet menfaatinin üstünde görenlerin, menfaatleri millet menfaatile tezat halinde olanların âkıbetleri daima hüsran olmuştur.

Tekel Genel Müdürlüğü ilânları

İnşaatın Mahiyeti	Muhammen bedel	geçici teminat	eksiltme saati	şartaname bedeli
A) — Cibali T. F. sıva tecdidi ve tamirat	37.452.84	2.808.96	10.30	190
B) — İzmir Şa. ve İsp. Fab. İncir üzüm ve anoson anbarı inşaatı	49.996.17	3.749.71	10.20	250
D) — Akhisar idare binası tamiri ve anbar tahkim ve tadili.	45.437.78	3.407.83	10.40	227
F) — Tekirdağ Ş. F. ahşap iskele tamiri ve takviyesi	21.323.01	1.599.22	11.—	1.10

1 — Yukarda mahiyeti, muhammen bedel ve geçici teminatları yazılı inşaat kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konmuştur.

2 — Eksiltme 12.8.946 pazartesi günü hizalarında yazılı saatlerde Kabataşta Tekel Genel Müdürlüğü Levazım alım komisyonunda yapılacaktır.

3 — Eksiltmeye girebilmek için taliplerin A için 10.000 B için 20.000 D için 15.000 ve F için 10.000 liralık bu gibi inşaatı muvaffakiyetle yapmış olduklarına dair gösterecekleri vesaikle genel müdürlük inşaat şubesinden birer ehliyet vesikası almaları şarttır.

4 — Şartnameler genel müdürlükten vesika alanlara hizalarındaki bedellerle verilir. Ayrıca İzmir ve Ankarada Tekel Baş Müdürlüklerinde de görülebilir.

5 — Eksiltmeye iştirak edeceklerin mühürlü fiat teklif mektuplarını kanuni vesaikle güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektuplarını ihtiva edecek olan kapalı zarflarını eksiltme saatinden bir saat evveline kadar adı geçen komisyon reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri ilân olunur.

6 — Postada vukua gelecek gecikmeler kabul edilmez

(9902)

Teknik üniversite satın alma komisyonundan

Üniversitemiz elektrik fakültesinde 8268 lira keşifli zayıf akım laboratuarı tadili işi kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. İlk teminat 620 lira olup eksiltme 5.8.946 tarihinde ve saat 11 de yapılacaktır. Fazla malumat için rektörlüğe müracaat.

(9681)

ŞAKALAR

Marko Paşaya açık mektup

Aziz NESİN

Paşam! Seni mezarında da rahat koymadığım için beni affet. Senden daha evvel Kadıya gidecektim ama ananı ağlatan kadıdır, dediler. Kimden kime şikâyet edeceksin?

Benim de aklıma ilk önce sen geldin.

Bize bir akıl ver. Devasız bir derde düştük. İlletimiz sence de malumdur; Daüssıla gibi, Daülhürriyete tutulduk. Hürriyeti karşıdan gösterip gösterip, kaçırıyorlar, bir uzatıp bir çekiyorlar. El'aman dedik artık Marko paşam. Bu demokrasi ilâcını, nane ruhu, tuz ruhu, lokman ruhu gibi veriyorlar. Damla damla demokrasi ruhu sunuyorlar. Fakat bu da karaborsaya bindiği için verilen demokrasi ruhu hakikisi değil, sahtesi imiş.

Hele şu seçimlerden şikâyetlerimiz bitip tükenmiyor. Hangi rey sandığını açsak, içinden halk partisi fırlıyor. 18 milyon insanın 16 milyonu şikâyetçi ve dertli. Geri kalan iki milyonu zaten kadı.

Mezarından fırlıyacak mısın, hortayacak mısın, ne olacaksa olsun.

İşimiz Allaha kaldı, evvel allah sonra Marko paşaya güveniyoruz. Hürmetler eder ellerinden öperim.

Marko paşadan gelen cevap

Oğlum!

Anlaşılan siz hürriyet delisi olmuşsunuz. Baştakiler de sizi zincire vurmuşlar. Burası pek zannettiğiniz gibi hür bir yer değil. Sizin dünyada gölgeleri dolaşan Allahların burada kendileri var. Müthiş Totaliter bir idare. Onun için burada da, dünyada olduğu gibi dertliler çok. Her ne kadar işim çoksa da sizin halinize acıdım. Ve hususi bir tarife hazırladım.

Haftada iki gün öğleden sonra halk partisinin, öğleden evvel de Demokratların derdini dinlerim. Muayene ücreti olarak C. H. P. den bir şey istemem. Bilirim elini veren kolunu alamaz. Demokratların ücretini Emin Sazak öder. Bu partiler dışındaki fakir fukarayı sevabıma muayene ederim ama, dertlerinin ilâcı yoktur. Kendilerine «ya sabur» çekmelerini tavsiye ederim.

Hepinize toptan tavsiyem, efendilerinizi dinlemektir. Yan gelip oturun. Bir lokma bir hırka bir de altı ok, çok bile size. Efendiler ne dilerse o olur. Lâfımı dinlerseniz ne başınız ağrır, ne karnınız. Dünyada huzur için Tavşan tersinden ibret alın.

Yahut kimin arabasına binerseniz onun düdüğünü çalın O da olmazsa çevir kazı yanmasın.

Bak Hüseyin Cahide. Bak Ethem İzzete. bak Ahmet Emin Yalmana. bak bir de kendi haline. Hürriyet de ne halt etmek, demokrasi de ne......

Gözlerinden öperim, aklını başına topla.

Marko Paşa

GERÇEK
Nüshası 10 Kuruştur.
★
İmtiyaz Sahibi, Esat Adil Müstecabi
★
ABONE ŞARTLARI

	Türkiye	Hariç Memleketler
Senelik	2800	5400 Kr.
Altı aylık	1500	2900 „
Üç aylık	800	1600 „
Bir aylık	300	— „

★
İlân Şartları:

Baslık maktu olarak	1000 Kr.
İkinci sayfa santimi	200 „
Üçüncü sayfa santimi	100 „
Dördüncü sayfa santimi	300 „

★
Gazetemize gönderilen yazı ve resimler neşredilsin veya edilmesin ziyamdan mesuliyet kabul edilmez.
★
Basıldığı yer: STAD MATBAASI
Cağaloğlu, Türbedar Sokak No: 18

Umumi
Esat A

Okuduk, Düşündük ve...

Eğer samimi ise

Hüseyin Cahit Haberde Lozan günü için yazdığı başmakalesinde, bütün menfi propagandalara rağmen Halk partisinin kazanmasını halkın olgunluğunda, büyük ekseriyetin sinirlerine hâkim oluşunda buluyor.

«Uzun bir mahrumiyet ve pahalılık devresinin herkeste memnuniyetsizlik ve şikâyet tevlit etmesi pek tabiî idi 20 milyona yakın bir nüfustan terekküp eden bir memlekette büyük ekseriyetin sinirlerine ve infiallerine hâkim olarak akıl ve mantık icablarını düşünebilmesi ve seçimlerde ona göre rey vermesi Türk milletinin aklıselimi kadar vatanın kurtulmasında, yükselmesinde en birinci vazifeyi ifa etmiş olan muvaffak ve muzaffer şefine karşı beslediği itimat ve bağlılığın kudretini de gösterir.»

Türk milleti, seçimler bittiği halde, aynı olgunluğun neticesiledir ki yine sinirlerine ve infiallerine hâkim olmağa çalışıyor. Eğer Hüseyin Cahit bey, Türk milletinin, mantık icaplarına göre hareket edebileceğinde samimî ise onun ortadaki hakikai bütün aydınlığile görebileceğine de inanması icabeder.

Üç mühim nokta

Ahmet Emin Yalman dün Vatanda yazdığı makalede seçimleri tenkit ederek şöyle diyor:

"Hâlbuki seçim kanunu daha iptidan üç kaçamak yolu hazırlamıştı: Bunlardan biri, kanunun gizli olarak yapılmasını emrettiği halde seçim hakikatte açık olmuş ve elinde türlü türlü kötülük yapma imkânları olan parti lehinde ve aleyhinde onları birer birer tanımak imkânını bulmuştur. İkincisi, rey puslalarının derhal yırtılıp yakılmasıdır. Üçüncüsü zabıt varakalarına muhtelif parti mürakıplarının imza koymamaları ve kendilerine zabıt varakasının tasdikli bir suretinin tasnif biter bitmez imzalanıp verilmemesidir.»

Kendisine bir dördüncüsünü hatırlatalım: bunun böyle olacağını, böyle olduğunu bildiği halde Demokrat partinin seçimlere girmesidir.

Falih Rıfkının itibarı

İstanbul gazetelerindeki sahifeler dolusu başmakalelere özenen dünkü Ulusta iki başmakale birden gördük. Sol köşeyi Profesör Nihad Erim, sağ köşeyi Falih Rıfkı Atay kapmış. Falih Rıfkı şöyle diyor:

Türkiye'de seçimler hemem hemem hiç hâdisesiz geçti: bundan ne kadar memnun olsak azdır.

Bir haylı seçim çevrelerinde Cumhüriyet Halk Partisi adayları seçilmemiştir. Fakdat neticeyi österiyorki Türk Milletinin büyük çokluğu İnönü ve Partisinin etrafında sımsıkı saf tutmaktadır; bunnn iç nizam ve rejim güvenliği kadar dış politika bakımından ne kadar ehemiyeti olduğu söz götürmez; barışçı ve hurriyetçi demokrasiler cephesinde, dündenberi, Türkiye'nin nüfuz ve itibarı yeniden artmıştır.

Şikâyetler olabilir: ancak onları dinliyecek ve kanun gereklerini yerine getirecek makamlar vardır. Hiçbir vesikaya dayanmıyan uluorta muhbir telgraflarile, yeni büyük Millet meclisinin meşruluğuna karşı bir hareket uyandırmak istiyenler, tehlikeli bir oyun üstündedirler. Demokrasinin hakikî düşmanları onlardır.

Türkiyenin dündenberi itibarınım arttığını söylerken acaba Falih Rıfkının yüzü kızardı mı? Elbette itibarı arttı der, bu millet bir kere daha Falih Rıfkıyı arzusu hilâfına kendine vekil olarak görüyor.

Çizmeden yukarı çıkma

Ziyad Ebuzziya, dünkü Tasvirde yazdıâı başmakalesinde şöyle diyor:

«Halk Partisinin kazandığı bu ekseriyet ne kadar gayri meşru olursa, eğer Halk Partisi idarecileri, hükûmet ileri gelenleri işin iç yüzünü görmeğe muvaffak olursa, kendilerinin baş vurdukları veya kendileri namına baş vurulan bütün bu çirkin hareketleri peşinen affetmeğe hazırız. Yok bütün bütün bu tazyiklere mazbata oyunlarile muhafaza ve idamesine muktedir oldukları iktidarlarını, bir de halkın iradesinin tecellisi şeklinde telâkkiye kalkışırlarsa o zaman miljetin içinden kopup gelen ahtan yakalalarını kurtaramazlar.»

Ziyad yanılıyor. Türk milleti, irtikâp edilen bu büyük hatayı hiçbir zaman affetmiyecektir. Ziyyad, bazı menfaatler bahasına affedilebilir. Fakat o, millet namına konuşmak hak ve salâhiyetini kimden alıyor. Tasvir namına konuşabilir, fakat Tasvir millet değildir.

FEDAİ

İstanbul şoförleri ve otomobil işçileri sendikası ana nizamnamesi

1 — İstankul şoförleri ve Otomobil İşçileri Sendikası adı altında gayri siyasî bir cemiyet kurulmuştur.

2 — Sendikanın uğraşacağı mevzu ve maksatlar şunlardır:

a) Şoförler ve Otomobil İşçilerile iş verenler, hükûmet makamları ve idare âmirleri önünde, Sennikaya dahil olsun veya olmasın, bütün şoförleri ve otomobil işçilerini temsil etmek, her sahada onların hak ve menfaatlerine uymayan durumlara ve muamelelere karşı teşebbüslerde bulunmak.

b) İş kanununun ve Büyük Millet meclisinden çıkacak diğer iş gücünü koruma ve içtimai sigorta kanunularının hükümlerine riayet edilip edilmediğini daimî surette araştırmak, onlara aykırı halleri ve muameleleri ortadan kaldırmak için işçileri harekete geçirmek icabında gereken yerlere baş vurmak ve işçilerin haklarının korunması için onlar adına dava açmak.

c) Şoförlerin ve otomobil işçilerinin bedenî ve fikrî serpilmelerini sağlamak için ihtisas kursları spor talimleri ve oyunları, memleket ve dünya meselelerine dair konferanslar, güzel sanat dersleri korolar vesaire organize etmek, bu çeşit kültür faaliyetlerine elverişli bir işçi kulübü açmak ve idare etmek.

d) İşçiler arasında tesanüt ve taavün duygularını geliştirmek ve fiili hareketler haline yükseltmek bir karşılıklı yardım sandığı kurmak, teker teker sefalete düşen sandık azalarına ayni veya nakti yardımlarda bulunmak ve şoförlerin ve otomobil işçilerinin menfaatlerini korumak için sandık mevcudunun mühim bir kısmını saklamak.

3 — Şoför ve otomobil işçisi olarak çalışan tekmil işçiler, dinleri, milliyetleri ve siyasî görüşleri neolursa olsun sendikaya âza olabilirler ve olmaları arzuenilir. Aza olmak için bu nizamname hükümlerine riayeti taahhüt etmek katidir. Sendika şoför ve otomobil işçilerinin hepsini içine almak gayesini güder. Bu yolda sistemli bir teşvik faaliyeti yürütür.

4 — Yalnız ahlâkan sukut etmiş olanlar ve iş verenlerle işçiler arasında fesat karıştıranlar ve sendika hakkında menfi propaganda yapanlar, şoför ve otomobil işçileri menfaatlerine aykırı hareketlerde bulunanlar heyeti idare kararile sendikadan çıkarılırlar.

5 — Teşkilât:

Sendikanın faaliyetlerini 7 kişilik bir idare heyeti sevk ve idare eder. Bu heyeti bir sene içinde çoğunlukla Sendika âzalarının umum içtimaı seçer. En az bir senedenberi Sendikaya yazılı olan ve kendisine verilen içtimai işlerde kabiliyet göstermiş bulunan her âza idare heyetine seçilebilir.

Muvakkat hüküm: Sendika kurucularından en az üç kişi ilk üç aylık kuruluş devresinde idare heyeti vazifesini görür. Bu muvakkat idare heyeti üç ay sonra yazılmış olan âzaları umumî içtimaa çağırır. Bu toplantı ana nizamnameyi olduğu gibi veya değiştirerek çoğunluğun reyile kabul eder ve nizamî idare heyetini seçer.

6 — İdare heyetinin vazifeleri ikinci maddede sayılan gayeleri geçekleştirmeğe uğraşmak, âza aidatı ve teberruatı toplamak veya kabul etmek, bunları alınacak veya evvelce alınmış kararlara göre sarfetmek, şoför ve otomobil işçilerinin umumî menfaatlerinin korunması için sendika varidatının mühim bir kısmını bir sağlam ihtiyat akçesi halinde saklamak. Şoför ve otomobil işçilerini ilgilendiren her çeşit iş şartları, sağlık ve güvenlik meselelerini aralıksız göz önünde bulundurmak ve onların müşterek adlarına teşebbüslere girişmek, icabında protesto mitingleri yaptırarak, kültür sahasında seviyelerini yükseltmek için imkân nahilinde olan her çareye baş vurmak, mühim kararlar almak, zaruret halinde olağanüstü toplantılara arkadaşları çağırmak ve ilâh..

İdare heyetine seçilen âzalar umumî içtima sonunda hemen toplanır ve kendi aralarında biri sendika mes'ul kâtipliğine diğerini muhasip ve veznedarlığa ve bir üçüncüsünü de teşkilât ve kültür işleri kâtipliğine seçer, gündelik işleri bu üç âza ve ihtiyaç olursa muavinleri ile idare eder ve teşkilâtlandırır. —

8 — İdare heyeti haftada bir defa mes'ul kâtibin başkanlığında toplanır, mes'ul kâtipler onunla beraber yaptıkları işlerin hesabını verirler. Yapılacak işler hakkında idare heyetinin vereceği kararları icabında âzaların yardımı ile mes'ul kâtipler gerçekleştirir.

9 — Sendikayı resmî makamlar, iş verenler ve Sendikalar Birliği önünde temsil etmek, para işlerinde veznedarla birlikte imza koymak ve Sendika adına taahhüde girişmek yetkileri mes'ul kâtibe aittir. Mühim işlerde idare heyeti onunla birlikte temsile iştirak etmek üzere bir veya birkaç âzasına vekâlet verebilir.

10 — Vezne ve hesap kâtibi âza aidatını makbuz vererek toplar ve yine makbuz mukabilinde teberruatı ve sair Sendika gelirlerini teslim alır. Bunların hesabını tutar idare heyeti kararile veya mes'ul kâtibin tensibile zaruri masraflar yapıldıktan sonra kaza mevcudunun 25 liradan fazlasını her akşam mes'ul kâtip ve veznedarın müşterek hesaplarına bir bankaya yatırılır.

11 — Teşkilât ve kültür işleri kâtibi Sendikanın kayıtlarını tutar, meslekî kurslar, spor v.s. güzel san'at talimleri, ilmî konferansları teşkilâtlandırır. Faaliyetler genişlediği takdirde teşkilât ve kültür işleri birbirinden ayrı iki büro halinde idare edilir.

12 — Azaların umumî heyeti her altı ayda bir alelâde toplantı yapar, bu toplantılarda günün en mühim meselelerine dair raporlar dinlenir münakaşa ettikten sonra hareket tarzları kararlaştırılır. Sene sonu toplantısında yeni idare heyeti seçilir, ayrıca 5 kişilik bir kotrol komisyonunu da seçer.

13 — Kontrol komisyonunun ödevleri şunlardır: Senede iki nefa Sendikanın hesaplarını tetkik etmek, müşahedelerini bir rapor şeklinde umumî içtimaa sunmak, Sendika âzaları arasında veya âzalarla idare heyeti arasında çıkan ihtilâflarda hâkem rolü oynamak 4 üncü madde mucibince Sendikadan çıkarılmaları idare heyeti tarafından kararlaştırılan âzaların itirazlarını ve müdafaalarını dinlemek kanaatlerine göre çıkarma kararını bozmak veya katileştirmek ve ayrıca arkadaşlığa uymıyan hal ve tavırlardan dolayı mes'ul tutulan âzalara disiplin cezaları tayin etmektir.

14 — Sendikada uygunsuz hareketleri görülen âzalara tatbik edilecek cezalar ihtar tevbih, geçici çıkarma ve temelli çıkarmadır.

15 — Sendikanın gelir kaynakları:

Sendikanın gelir kaynakları ilk girişte her yeni âzadan bir defaya mahsus olmak üzere kuruş kayıt ücreti ve her ay muntazaman ödemeye mecbur oldukları kuruş aylık aidat, teberrular ve Sendika menfaatine verilecek müsamere ve temsillerin bıraktığı kârlardır.

16 — Aylık aidat on liradan fazla olamaz.

17 — Aile durumu ve sair sebeplerle sıkıntıya düşenler için geçici olarak aidat ödeme mükellefiyetini idare heyeti kaldırabilir.

18 — Aidattan elde edilen

(Devamı 4 üncüde)

Hikâye

Beyaz bir gemi

Sabahattin Ali

3 —

rine göstermeden resmini yapmıya koyuldular. Ama daha başlangıçta bütün ümitleri suya düştü: Ufak bir motör beyaz gemiye yanaştı, gemi bacasından koyu dumanlar çıkardı, biraz sonra da burnunu Marmaraya çevirerek aldı başını gitti.

Bugünden sonra birçok ressamların rahatı, hattâ bazılarının uykusu kaçtı. Hepsi beyaz bir yat bekliyorlar, onun güzel bir resmini yapabilmek için yanıp tutuşuyorlardı. Gündüzleri kâh ateyelerinin kocaman pencerelerine yaklaşarak gâh rıhtıma inip güya biraz hava almak, başını dinlemek ister gibi dalgın dolaşarak hep u f k u gözetliyorlar, kenrilerine kimsenin bakmadığına emniyet getirince durup ellerini kaşlarının üstüne koyuyorlar ve engin denizde kara arayan kaybolmuş gemiciler gibi denizin yüzünde bir şeyler seçmeye çalışıyorlardı. Birçokları rüyalarında her çeşitten beyaz gemiler görkyorlardı. Bunlar, ister kocaman yolcu vapuru, ister alçacık taka olsunlar, kaptanları ister bahriyeli kantosuna çıkmış bir kadın, ister Hint racaları gibi giyinmiş kara sakallı bir adam kılığında bulunsun, ne denze hep beyaz renkte idiler. Ama sahiden beyaz bir gemi İstanbul limanına girmeye tövbe etmiş gibiydi. Haftalar, aylar geçti, yata benzer bir şeyin Marmaranın yahut Boğazın mavi suları üzerinden süzülüp geldiği görülmedi. İkinci dünya marbinden az önceki sıralarda olduğu için belki lordlardan pek gezip dolaşma hevesi yoktu. Ama buna rağmen bazı tuttuğunu koparır, sebatli ressamlar ümitlerini kesmiyorlar, günün birinde her halde beyaz bir yatın Sarayburnunu dönerek Kızkulesinin önüne demirliyeceğine inanıyorlardı. Beklemekten bıkıp yorulan o gün bu fırsatı kaçıracak, fakat sabredip ümit kesmiyen kazanacaktı. Ressam Tevfik Aravur gun bu snuncelardandı. Ne olursa olsun sonuna kadar dayanacak ve kendi bulduğu bu hazineyi kimseye kaptırmıyacaktı. Ötekileri, en mukaddes haklarına göz diken haydutlar gibi kinli bakızlarla süzüyor, «Hele bir tane gelsin, size zor kaptırırım!» diye kendi kendine söyleniyor, arasıra da yumuşayor ve arkadaşlarına gidip bir anlaşma şekli bulmak, meselâ ilk gelen benim, ikincisi senin, üçüncüsü de filâncanı olsun, diyerek hiç olmazsa en tehlikeli birkaç rakiple uyuşmak istiyordu. Ama beyaz bir gemi, bir yat, gelmiyor, gelmiyordu.

Bir Eylûl sabahı üç ressam rıhtımda birbirleriyle göz göze gelmekten kaçınarak dolaşıyorlardı. Tevfik bakışlarını bir denize, bir arkadaşlarına kaydıracak çabuk adımlar atıyor, nefsine küfür üstüne küfür yağdırıyordu: «Ne vardı liraları önüne gelene gösterecek? Sen İngiliz lirası görmedin de onlar pek mi gördüler sanki, işte hiç birisi kaç paralık bankrot olduğunu bilemedi, sen sırrını meydana vurduğunla kaldın...»

Tam bu anda üç ressamdan biri, iki defa üstüste sergide mükâfat kazanmış sarışın bir genç, olduğu yerde mıhlanmış gibi durup gözlerini ileriye dikerek kendi kendine söylendi: «Yata bakılan!»

Ortalık pek sessiz olduğu için mi, yoksa mırıldandığını sanan genç ressam heyecanından bağırıverdiği için mi, bilinmez bu cümleyi ötekiler de duydular ve taş kesilmiş gibi, olduklarıyerde durarak, gözlerini genç ressamın baktığı üere diktiler. Evet, beyaz bir gemi, bir yat, şurada birkaç yüz metre önlerinde duruyor, sağından solundan geçen şirket vapurlarının dalgasiyle hafif hafif sallanıyordu. Ne zaman gelmişti, ne zaman demir atmıştı, nasıl olup ta farkına varmamışlardı? Hiç biri bunlara cevap verecek halde değildi. Ama işte orada bir gerçek vardı: Gemi, beyaz gemi, aylardan beri bekledikleri gemi karşıdaydı. Şaşkınlıkları geçer geçmez üçü de kuş olup atelyelerine uçmak istedikleri halde güya birbirlerine belli etmemek için ağır ağır içeri girdiler, merdivenlei teker teker, fakat sabırsızlıktan boğulacak gibi kalpleri çarparak çıktılar. Bir dakika sonra üçü de sehpalarının karşısına geçmişler, boyalarını ellerine almışlardı.

Bu işi başarmadaki sırrın, resmin güzelliğinden ziyade çabuk bitirilmesine bağlı bulunduğunu üçü de biliyorlardı. Bunun için Tevfik ilk olarak ve yarım saatten az bir zamanda tablosunu bitirdi. Zaten her üçünün de atelyesinde Kızkulesiyle Sarayburnu

(Devamı var)

HALKIN İÇİNDEN

Bir şairin intiharı

Doğan RUŞENAY

Mayakowski, ihtilâl bitince intihar etmiş. Bunu türlü, türlü tefsir ediyler. Bizce en doğru tefsir, bir taşkınlığiyle ihtilâl ateşleri içinde çalışmağa, kavga etmeğe ve hayatı daima yıkıcılık zaviyesinden görmeğe alışmış olan şairin ateşler sönüp, tüfekler sustuğu anda şahsiyetini buz gibi soğuk bir atmosfer içinde hissetmesidir. Dalından kopmuş bir çiçek, ne kadar yaşayabilirse, ihtilâlden ayrı kalan Mayakowski de o kadar yaşayabildi. O, yıkıcılık devresinin dehası olduğuna inanmıştı. Dehâ ihtilâll, beraber parladı, ihtilâlle beraber söndü. Sonsuz bir samimiyet içinde ihtilâli yaşamak olarak değil, gaye olarak kabul etmişti. İnsan, kendisini hayata bağlıyan en kuvvetli ülküden mahrum kalınca, "intihar,, gibi kaçınılır bir neticedir.

Zaman, zaman, demokrasi mücadelesinin harareti içinde fıkracılığa [illegible] olduğumu, [illegible] mücadelenin günün birinde biteceği zaman [illegible] bende fıkracılıktan eser kalmıyabileceğini düşünürüm. Ne Mayakowski'nin içinde yaşadığı olduğu şartları bugünkü mücadelemizle; ne de kendimi Mayakowski ile mukayese etmeğe yeltenecek kadar gafil değilim. Fakat tellailer [illegible] böyle bir düşünce [illegible] B[illegible] düşünceyi her [illegible] "tekebbür,, ve gaflet hisleri dışında [illegible] almağa çalışarak [illegible] görmedim.

İntihar, Mayakowski'nin sa[illegible] hiçbir şey [illegible] Bununla beraber intihar, [illegible] her halde bir [illegible] de ilâve [illegible] İnkılâpçı [illegible] ihtilâlin ateşli şairi [illegible] edebil[illegible]. Böylece Mayakowski tecrübesi bizi ikaz [illegible]. Demokrasiye cemiyet [illegible] taşkın anlarında değil [illegible] yapıcı anlarında [illegible] bilmek gerektir. [illegible] günülden mü[illegible] bugün [illegible] yarın da [illegible] hizmet edebilmek [illegible] düşünmek, mücadele [illegible] olarak [illegible] yoldur. Çünkü [illegible] ölümlerin de dirilikleri kaldırabileceği çapta [illegible] Sosyal bağlar [illegible] daha kuvvet[illegible] mücadele [illegible] alması istemek [illegible] Bu yola bir ke[illegible] meyvası iflâ[illegible] neticelere sürü[illegible] gibi menfi [illegible] kabil[illegible] gibi sosyal mü[illegible]

Memleketin [illegible] başında bulunan yerlerde mücadele fikdan [illegible] mücadele bolluğundan ölmek [illegible] eklenebilir.

Upton Sinclair:

DEVLER HASADI

Tercüme eden: A. Vatur

-18-

Sophie, Lanny'yi kundakta bir çocuk olduğu devirden beri tanıyordu. Şimdi de misafir odasının duvarlarını onun İspanyadan getirdiği Fransız üstad ressamlarının şaheserlerile süslemişti ve bu tablolar için verdiği para ile övünür dururdu. Sophie bu partiyi, himaye ettiği delikalının şerefi için veriyormuş gibi yaptı.

Kuyruklu piyano ön balkona getirildi ve misafirler bahçe koltuklarına uzanarak Lanny'nin altı muhtelif hocadan talim ettiği altı muhtelif teknikle piyano çalmasını dinlediler. Bu hocaların seçilişinde Sophie'nin de himmeti dokunmuştu.

Bir aralık ev sahibesi:

— Artık bu ağır parçaları bırak, dedi. Kısa ve tatlı şeyler istiyorlar.

Bunun üzerine Lanny, Rachmaninoff'un mibemol Prelude'nun çaldı; bu parça anlamadıklarına bile dinleyicilere ürpertiler veriyordu; belki bizzat bestekâr bile ne kastettiğini bilmiyordu.

Tekrar çalması için alkışlandığı vakit Lanny Schumann'in Vid mongu ile devam etti: «Seni her zaman ta ebediyete kadar seveceğim» Lizbeth Holdenhurst bu hissin sözlerini her halde bilmiyordu; fakat birazcık olsün müzik seviyorsa heyecan duyması tâbii idi. Muhakkak olan bir şey varsa o da, Lanny'nin müstait bir genç olduğunu, bu en kibar muhitteki bütün mühim kimseler tarafından tanındığını, ve kalbden gelen heyecanla alkışlandığını görmüş olmasıdır.

Lanny iyi de dans ediyordu. Lizbeth'e kur yapmayıp dostça ve saygı ile davranması çok iyi olmuştu; çünkü genç kız henüz ruhen çocuk sayılabilecek bir çağda idi ve korku ile karışık bir heyecan kasırgasına kapılmıştı. İlk defa sosyeteye giriyordu; harikulâde, tasavvurun üstünde bir tecrübe.

Bütün bu mühim şahsiyetler, bir çoğu ecnebi ve ünvan sahibiydi: Lorniyetlerile kendisini süzen kadınlar, ihtiyarlar bile dahil olmak üzere yan yan bakan erkekler. Bir kimsenin gelip Avrupada böyle yapıldığını ve aldırış etmemesini söylemesi lâzımdı; kimin kim olduğunu, tarih kitaplarında okuduğu romantik isimli memleketlerin hangisinden geldiklerini söyliyecek bir kimse.

Yalta Lizbeth'e her sabah tarih ve edebiyat dersi veren bir kadın öğretmen vardı. Genç kız tahsil için, kendini pek sıkmamış şuradan buradan bir şeyler öğrenmişti: tabii coğrafya derslerini yatın harita odasında yahut dürbünle ufukları seyrederek almıştı. Fransızcayı az çok konuşabiliyordu; bir kelimeyi yanlış telâffuz ettiği vakit o kadar masumane kızarıyordu ki, kendisini affetmiyecek tek bir Fransız tasavvur edilemezdi.

Her halde cenubi Fransada böyle bir Fransız yoktu. Bilâkis genç kızın etrafında pervane gibi dönüyor, dans ederlerken kalblerini onun ayakları altına seriyorlardı; bu arada Lizbeth mahcubiyetinden yerin dibine geçiyordu.

Oriole'un kaldığı on gün zarfında babası mektupla altı ayrı namzetten resmî izdivaç teklifi aldı. Fransızla evlenmeği bir kere denemiş olan ve [illegible] nersem tövbeler olsun diyen Baroness de la Tourette:

— Amerikan parası bahis mevzuu olduğu zaman Fransızlar derhal harekete geçmeği bilirler; diyordu.

IX

Bir Amerikalı olduğu için Beauty oğlu namına resmi teklifte bulunamadı. Yaptığı şey, baba ile kızı Bien venu'ye davet etmek oldu. Öyle muazzam bir ziyafet değil, sadece aile arasında bir yemek; Emily, Sophie ve Sophienin kocası, bütün davetliler bunlardan ibaretti. Bir zamanların sanatkâr kadını, Beauty, bütün odaları ışıkla aydınlatabileceği için yemeğin gece olmasını istemişti. Burada evinde eskiden ne kadar güzel olduğunu gösterebilirdi.

Stüdyonun kapısının yanında ihtişamlı devrine ait portresi asılı Marcel'in fırçasından çıkan en ihtişamlı devrine ait portresi asılı idi. Her halde Lizbeth'in Paris sanat atölyelerinde yapılmış böyle bir resmi yoktu.

Karşı duvarda yine Marcel'in geçen harbin ilk günlerinde yüzü yandığı ve Beauty ona ihtiramla bakarak tekrar hayata kavuşturduğu zamanlar yaptığı Sister of Mercy (Hastabakıcı) isimli tablo vardı. Bu tablo modern Fransız resimlerinin en meşhurlarından biriydi ve bir çok sergilerde, Pariste, Nevyorkta, Londrada, Berlinde teşhir edilmiş. Mürihte Braun Haus'ta Hitler'e gösterilmişti. Bu son hâdise eserin kıymetine bir şey ilâve etmemekle beraber salonlarda konuşma mevzuu teşkil etmişti.

(Devamı var)

Kahire, 24 (A.A.) — Mısır ve diğer arab memleketleri Filistinde, yeni bir idare sistemi kurulmasını Birleşmiş Milletler genel kurulundan taleb edeceklerdir.

GERÇEK

Roma, 24 (A.A.) — Benito Mussolini'nin bütün mallarına el konmak üzere Milano mahkmesi tarafından karar verilmiztir.

İşçi hakkı karşısında iki zihniyet

Çalışma bakanlığının sarfettiği sermaye

İş kanununun meriyetinden, yani aşağı yukarı sekiz yıldan beri işçilerden ceza olarak kesilen yevmiyeler, Ziraat Bankasında bir hesapta toplanmakta ve bu paranın son aylardaki yekûnu (200.000) liraya baliğ olmakta idi. Bu büyük sermayenin yine işçilerin ssoyal işlerinde kullanılması gerekirken, Çalışma Bakanlığı bundan birkaç ay evvel muhtelif vesilelerle bu sermayeyi sarfetmeğe başlamıştır. Bu cümleden olarak tamamen Anada Belediyesine ait bir vazife olan ve bu belediye tarafından esasen inşasına başlanan İşçi Parkı için, Niğdede işçilerle pek az ilgisi olan bir bayındırlık inşaatı için, Çalışma Bakanının doğduğu yer olan Seydişehirdeki yine işçilerle ilgisi bir inşaat için büyük miktarlar hibe edilmiştir. Bu gidişle bu (200.000) liranın yakında dibine darı ekilmiş bulunacaktır.

Yarım milyon liranın gülünç tarafı

Zongulnak Havzai fahmiye Amele Birliği ihtiyat ve tevaün Sandığının takriben yarım milyon liralık sermayesi; Celâl Bayar'ın Başkanlığı zamanında, yüzde (2,5) faizle İş bankasına yatırılmış ve bu para, işçilerin pek acele ve pek zarurî ihtiyaçlarına rağmen uzun yıllar bankanın malî kudretini teşkil etmiştir. Faiz miktarı ise, o günlerde her hangi millî bir bankanın kolaylıkla iki mislini vermeğe razı olacağı gülünç bir faizdir.

İstanbul şoförleri ve otomobil işçileri sendikası ana nizamnamesi

(Baştarafı 3 üncüde)

gelirin dörtte biri Şoförler ve Otomobil işçilerinin müşterek haklarının korunması ve fevkalade ihtiyaçlar için saklanır ve bu ihtiyat akçesine en sıkı durumlarda dahi dokunulmaz.

19 — İstanbulda bir işçi sendikaları birliği, ve memleket ölçüsünde bir Sendikalar Federasyonu kurulur veya bu maksatları güden bir hareket uyanırsa Şoförler ve Otomobil İşçileri Sendikası umumi bir içtima akteder ve ekseriyetin kararile Sendikalar Birliğine iltihak eder.

20 — Sendika faaliyetini tatil zorunda kalırsa takdirde tasarrufundaki mallar İstanbul İşçi Sendikaları Birliğine devrolunur. Şayet böyle bir teşekkül mevcut değilse İstanbulda mevcut ve azası en çok üç işçi sendikası arasında taksim olunur.

21 — Sendika merkezi şimdilik Fındıklı, Mebusan yokuşu, No. 51.

22 — Kurucular:

Mustafa Sergun, T.C. Taksim Büyükduvarcı; Mehmet Erden T. C. Fındıklı Haldar sokak No. 2 (şoför); Mahmut Yılmaz T. C. Nuruosmaniye caddesi sokak No. 2 (şoför); Mehmet Çinser T. C. Taksim Büyükduvarcı, Cağaloğlu No. 63 (şoför); Fikret Ruzgâr T.O. Changar Özceoğlu sokak. No. 80 (şoför); Ali Demirakar T.C. Taksim Hacı Ahmet sokak No. 221; (şoför); Kenan Alev T.C. Pangaltı Ergenekon caddesi sokak No. 3 (şoför); Kâzım Erkaya, T.C. Taksim Ayazpaşa Osmanpaşa, Çelik apartmanı No. (şoför); Vedat Türkkantez T.C. Arnavutköy Kırıcı hane Apartmanı No. 1 (şoför); Fuat Yüceışık T.C. Fener Hatip Muslahattin mahallesi Tabak Yunus sokak No. 4 (şoför); Mehmet Taşer T.C. Bülbül mahallesi Gölbaşı sokak No. 32 (şoför; Vahit Macar T.C. Kurtuluş Tramvay caddesi Kuron Apartman 31/2 (şoför).

Merkez adresi: Fındıklı, Mebusan yokuşu No. 81.

Rakamların verdiği gerçek

İstanbulda yapılan seçimlerde kazalarda seçime iştirak edenlerle seçmen sayısını aşağıda veriyoruz. İştirak nisbeti yüzde 65 ten biraz fazladır; bundan evvel yapılan belediye seçimlerine, halkın bu son seçimdeki kadar alâka göstermediği halde yüzde seksen olarak gösterilmiştir. bu sefer halk daha fazla iştirak ettiği halde yüzde 65 tir. İkincisine inandığımıza göre evvelki nisbete ne dereceye kadar inanılacağı kestirilemez.

Kazanın ismi	Seçmen adedi	İştirak edenler adedi
Şile	8758	6222
Sarıyer	15503	10040
Kadıköy	40527	24662
Kartal	10013	4932
Eyüp	17040	11668
Eminönü	58489	39293
Beykoz	14544	10240
Adalar	10301	6683
Beyoğlu	129327	79488
Fatih	102745	61703
Beşiktaş	3?2873	20725
Üsküdar	32620	24286
Bakırköy	16289	11950
Çatalca	17883	15032
Silivri	11911	9370
Yalova	8726	7754
Yekûn . . .	527449	346068
İştirak nisbeti	% 65 61	

Beş yıllık sanayileşme plânı

Ağır endüstriye ve kimya sanayiine önem verilecek

Bu plânda işler altı büyük grupa ayrılmıştır:

Büyük bir kimya endüstrisi kurulacak; bu arada Kütahyada Tunçbilek istasyonunda azot sanayii kurulacak. İstanbul veya İzmit civarında soda fabrikası kurulacaktır. Kimya endüstrisi için İzmitte göztaşı, Gemlikte Sülfür de karbon sanayii kurulacaktır.

Yurtta tekstil sanayiinin de geniş ölçüde büyütülmesi işi ele alınmıştır. Bakırköy fabrikası 20 bin iğ ve 200 dokuma tezgâhı ile genişletilecektir. İzmirde Halkapınar 30 bin iğ, 870 dokuma tezgâhlı bir fabrika kurulacak ve yılda 25 milyon metre çeşitli mensucat istihsal edilecektir.

Nazilli bez fabrikasından 25 milyon metre basma fazla alabilecek yeni tesisler yapılacaktır. Yılda 600 ton sicim ve 2000 ton kaba kendir işleyecek kabiliyette bir fabrika kurulacaktır. Gemlikte sun'î yün fabrikası açılacak. 600 bin metre istihsal kabiliyetinde tesislerle Hereke takviye edilecektir. Sivas çimento fabrikasının verimi 90 bin tona çıkarılacaktır.

İzmitte yılda 3,000 ton sarşılık kâğıt istihsal edebilecek bir kâğıt fabrikası kurulacaktır.

Ankarada 15 bin ton ağırlığında muhtelif çeşitlerde makine ve yedek parça çıkarabilen bir makine sanayii fabrikası açılacaktır.

Ağır endüstri istihsalini 70 bin tondan 200 bin ton çıkaracak çelik hadde tesisleri genişletilecektir. Yılda 30 bin tonluk bir çelik boru fabrikası kurulacaktır.

Celâl Bayarın beyanatı

(Baştarafı 1 incide)

beyannamemizde açıklamış bulunuyoruz. Demokrat parti şunu arzetmek isterki seçimlere girip girmemek hususunda karar verirken elinde tuttuğu ölçü parti menfaati ölçüsü değil yalnız ve yalnız memleket menfaati ölçüsü, takip ettiği tek gayede yurtta millî irade ve hakimiyetin birden fazla partilerin varlığı ile teyid olunması ve yurttaş hak ve hürriyetlerinin daha esaslı teminat altına alınmasıdır. Partimi bu gayenin gerçekleştiğini görmekle belediye meclislerinde ve Büyük Millet Meclisinde tek yer kazanmamış dahi olsa kendini bahtiyar sayacaktır. Demiştik. Biz böyle düşündük böyle hareket ettik.

Halbuki milletin gözü önünde cereyan eden seçim böyle mi olmuştur? Bizzat Ankarada ilân edilen sahte netice nasıl elde edilmiştir? Bunu bilmiyen anlamayan kimse kalmamıştır. İşte ben iddia ediyorum, hatta ittiham ediyorum: Seçim işlerine fesat karıştırılmıştır Seçimler milletin hakikî iradesini göstermekten uzaktır. Şayet kanunsuz hareketler ve vatandaşlar üzerinde yapılan türlü tazyiklar azami hadde çıkarılmamış olsaydı yurdun her tarafında seçimleri partimizin kazanmamasına imkan yoktu. Hatta seçimlerin artık herkesçe görülüp bilinmiş olan gayet ağır şartlar altında cereyan etmiş olmasına rağmen Ankara, İzmir, Bursa, Manisa, Balıkesir dahil pek çok vilâyetlerimizde seçimlerin demokrat parti tarafından kazanılmış olduğunda asla şüphe yoktur. Yapılan bunca tazyikler ve kanunsuzluklar kâfi gelmediği içindir ki iktidar partisi sahte mazbata tenzim etmeğe ve seçim evrak ve mazbatalarında tahrifat yapmağa mecbur kalmıştır.

Bu sarih iddiaları, ispat edecek çok kati delillerimiz olduğu gibi bunun böyle olduğu milletçe de bilinmektedir. Hal böyle olunca resmi ilânların hilâfına olarak milletin iradesi demokrat parti lehine tecelli etmiştir. Ve partimiz seçimleri kazanmış demektir. Halk partisi iktidar mevkiini ancak seçimlerden önce ve seçimler esnasında tatbik ettiği cebir ve zorlamalara dayanan usuller ve seçim evrak ve mazbatalarında tahrifat yapmak sayesinde muhafaza etmektedir. Demokrat parti son millet vekilleri seçimlerinde Türk milletinin serbest rey hakkına vaki tecavüzlerin takibini bir an ihmal etmiyecektir. Taki bu gibi elim vaziyetler tarihimizde bir kerre daha tekerrür edemesin.

Son söz olarak milletimizin demokrat partiye gösterdiği emsalsiz itimattan dolayı partimiz ve şahsım namına duyduğumuz derin şükranı heyecanla ifade eylerim. Hiç şüphe yoktur ki en ağır şartlar altında cereyan etmiş bulunan seçimler sırasında milletimizin gösterdiği olgunluk ve itidal her türlü takdirin üstünde olmuştur.

Milli kalkınma partisi birbirine girdi

Partinin sözcüsü C. H. P. den 30 bin lira almış ayrıca demokrat partiden de para aldığı söleniyor.

Milli kalkınma partisi lideri partiden ihraçı edilmişti. Bu hususta fikrini sorduğumuz Nuri Demirağ şu beyanatta bulunmuştur:

«— Nurettin Ardıçoğlu bir hafta kadar evvel Ankaraya gitmişti. Orada bulunduğu sırada C. H. P. ile anlaşarak 30 bin lira almıştır. Bu parayı aldıktan sonra İstanbula geldi ve bir çok parti mensublarını iğfal etti. Seçimlerde bizim rey alamayışımız bu sebebtendir. Çünkü, sandık başlarında bulunan M. K. P. müşahitleri C. H. P. namına çalışmışlardır.

Nuri Demirağ

Dün akşam Nurettin Ardıçoğlu, Selâhaddin Pekdemir, Sıtkı Oğuzbeyli, Asaf Göreç ve Vahit Çadırcıoğlu, umumî kâtibin odasını kırarak mühür ve evrakı alarak Beyoğlu şubesine götürmüşler ve beni boş bahanelerle partiden ihraç ettiklerini ilân etmişlerdir.

Ben onların yerine lüzumlu kimseleri tayin ederek vaziyeti İstanbul vilâyetine bildirdim.»

Diğer taraftan Nuri Demirağın tarafını tutan Sırrı Büyükanıt da, Ardıçoğlunun Demokrat partiden para aldığını, seçim günü sandık, sandık dolaşarak müşahitlere demokrat parti tarafına geçtiklerini bildirdiğini, ve bu suretle bir milyon oy pusulasının ortadan yok olduğunu, kendisinin Demokrat parti aleyhinde bulunduğunu söylemiştir.

Sosyalist parti

(Baştarafı 1 incide)

meydana getirilmesinin en hararetli taraftarıdır.

Demokrat partinin kararı ne olmalıdır?

— Demokrat Partinin seçim neticelerini kabul edeceğine aslâ ihtimal vermiyorum. Aksi halde Demokrat Parti bütün prestişini millet nazarında mahvetmiş olur.

Memleketin muhtelif bölgelerinden gelen haberlere göre

Seçimin ilan edilen neticesi şüpheli görzlmektedir

Ankara, 24 (Hususi muhabirimizden) — Seçim bittiği halde D. P. merkezine seçim işleri hakkında gelen şikâyet telgraflarının arkası alınamamıştır. Seçimlerin bir çok yerlerde ne ağır şartlar altında yapıldığını gösteren bu telgraflardan bazılarını bildiriyoruz:

SAMANLIK VE AHIRLARA SOKULMUŞ

Ankara, 24 (Hususi muhabirimizden) — İspartadan gelen bir telgrafta deniyor: İspartada olduğu gibi yalvaçtan aldığımız telde ilçe ve köylerde seçmenler elleri bağlanarak ahır ve samanlıkara hapsedimiş oyları kullandırılmamış İspartada seçimin karşı parti tarafından kazanıldığını radyo söylemiş ise de ilçelerden tutanaklar gelmemiş kaymakamlarla valinin telefon muhaberesinde bulunduğu ve yüzde seksen isterim emri verdiği tesbit edilmiştir. İl kurulu seçimin muallel olduğunu tutanağa yazmıştır.

Merhametsiz baskı

Ankara, 24 (Hususî muhabirimizden) — İzmirden Demokrat Partiye gelen bir telgrafta İzmir seçimleri hakkında şu tafsilât verilmektedir: Dünkü seçimler idarenin kanuna hiçe sayan keyfi emirleri ve C. H. P. nin dikte ettirdiği usullerle yapılmıştır. Halkın gözleri önünde şehirde ve bilhassa ilçelerde idarenin hududtsuz ve merhametsiz baskısı altında millet hakları payimal edilmiştir.

Valilik evvelce olan anlaşmaya aykırı olarak temsilcilerimizin ancak tasnif sonuna kadar bulunabilinenlerini ve komisyonca nihayi tutanak yapılırken dışarı çıkarılmaları lüzumunu tam saat on dokuzda emretmiştir. Tasnif sonunda dışarı çıkarken neticeleri not eden temsilcilerimiz her sandık başında toplu olarak bekleşen halka tarihimizde bir misline daha rastlamadığımız bu büyük haksızlık karşısında yüz binlerce yurttaş bu kanun dışı hareketlerin doğurduğu hayal sukûtunun derin istirabı ile meyustur.

Hatay'ın kurtuluş günü

İskenderundan telefonlar bildirilen habere göre: — Bugün Hatayın kurtuluş günü idi. Bu büyük zafer gününde ancak elli kişi toplandı umumi vaziyet şöyledir. Bitaraflar dahi memlekette tazyik olduğunu söylüyorlar halen demokrat partiden on kişi İskenderunda nezaret altındadır.

— ★ —

İskenderundan telefonla bildiriliyor: — Bahriye erleri tarafından seçime müdahale edilmiştir Arsuz nahiyesinde 15 deniz eri altı jandarma, askeri cip kamyonları ile ve etibankın kamyonları ile Nahiye müdürü ve jandarma üstteğmeni başta olarak köyleri tazyik etmişler bir tek kapıdan sandık başına almışlar ve burada ellerine zorla halk partisi puslalarını vererek sandığa attırmışlardır. Alakat köyü temamen demokrat olduğu halde buradan ancak 24 demokrat 591 halk çıkmıştır.

— ★ —

Antakya'dan şu telgraf gelmiştir:

İskilipte her nevi tazyik yapılmış 18 demokrat temsilci tevkif edilmiştir. Vilâyet nezdinde teşebbüslerde bulunulmuştur.

OYLAR İMHA EDİLMİŞ

Akyazı'dan alınan bir telgraf, bir çok köylerde D. P. mümessillerinin sandık başlarından koğulduğu bildirilmektedir.

Purcek, Yuvarlak, Kuzuluk, Karaburçek, Cıldırlar köylerinde O. H. P. mensupları, tahrirat kâtibi ve gedikli çavuş Muhittin D. P. mümessillerini sandıklardan uzaklaştırmışlar ve D. P. için verilen 1973 oy'u imha edip kaymakamlığa getirmişlerdir. Bu iş için kaymakamlığa yazı ile baş vurulmuş ve hiç bir netice alınamamıştır.

Antakyada terör ve cehennem hayatı

Ankara, 24 (Hususi muhabirimizden) — Antakyadan demokrat partiye bildiriliyor:

Seçim işlerine girildiği günden başlıyarak her gün artan azıtan tazyik terör şeklini almış Hatay mubalağasız en uzak köylerinden başlayarak kasaba ve şehirleri dahi cehennemi bir hayat geçirmiştir. İktidar partisi mensuplarından bir çoklarının yine hükûmet teşkilâtından jandarma er ve subayları ile gümrük er ve subaylarından başlıyarak her derecede memur ve âmirlerden birçokları tarafından tazyik edilmiş ve terör havası bunlar tarafından filen desteklenmiştir. Şeklini alan tazyik haberleri gelmektedir. Hapsedilenlerin sayısı gittikçe artmaktadır. Sandık başlarında rey alınması medenî bir millet için ebedi bir yüz karası olacak şekildedir. Vatandaşlar işkence ile hakiki reylerini kullanmaktan mennedilmişlerdir. Bu suçların ikâını müteakip tutulan zabıtların savcılığa getirilmesi istenmiş fakat ufak bir teşebbüsün dahi şimdiye kadar alınmadığı görülmemiştir.

Seçim neticeleri henüz bildirilmemiştir. Fakat açıkça iddia edilebilir ki öldüren yıldıran bu şiddete rağmen serbestçe reylerini kullanmaktan çekinmiyen bir çok vatandaşlar demokrat parti namzetlerine reylerini vermiştir: Mesele bir parti meselesinin üstündedir. Tamamen bir millet meselesidir. Deliller yok edilmeden mezalim şeklini alan bu fiil ve hareketlerin tahkikinin hemen istenmesi lâzımdır. Bu husustaki resmî makamlara verilmekle beraber merkeze de birer suretleri gönderilecektir.

— ★ —

Orhangazi'deki seçimlerde yapılan yolsuzluklar oradan İçişleri Bakanlığına yazılan bir tezkere ile protesto edilmiştir.

Ezineğ'den bildirildiğine göre: Seçim esnasında bir temsilci tevkif edilmiştir.

Ezine'den bildirildiğine göre: D. P. temsilcilerinden üçü seçim sonuna kadar tevkif edilmiş Bakır madenindeki temsilniler silâhlı kuvvetler tarafından dağıtılmış bir temsilci de Bakır kaymakamı tarafından vurulmuştur.

— ★ —

Ankara, 24 (Hususî muhabirimizden) — Kastamonu'dan bildirildiğine göre, kanuna rağmen seçim bir günde bitirilmemiştir. Seçim işlerindeki kanunsuzlukları vâli idare etmektedir. Ajansın verdiği haber doğru değildir.

TRABZONLULAR SEÇİMİ PROTESTO EDİYOR

Trabzon'dan gelen şu telgraf dikkate değer:

Halkın yüzde 80 ni kanunsuz yapılan seçimi ret ve protesto eder icakederse bu çoklulukta imza toplanacaktır. Sürmene ve Araklı Başkanlarımızın tevkif edildiğini duyduk.

Ankara, 24 (Hususî muhabirimizden) — Çubuk kazası, Kızılhisar D. P. başkanı Nuri Çetinkaya'nın 13 köyde D. P. listelerini dağıtacağı anlaşılınca kendisi 20 temmuz sabahı nezaret altına alınmıştır. Fakat önemli bir suç bulamamışlar ve akşam üstü serbest bırakmışlardır. Bunun üzerine gece saat 11,5 da jandarma komutanı üsteğmen Kemal Oya ve kaza kaymakamı Turgut Göle bir kamyon jandarma ve bir taksi ile Kızılhisar köyüne gelmişler ve Postahanenin tellerini kesti diye D. P. başkanını tevkif etmişlerdir. Başkan seçim bittikten bir gün sonra serbest bırakılmıştır.

— ★ —

Bartın'dan da şu telgraf alınmıştır:

Bartın ilçesinde oyların tasnifinde D. P. 15.800 halk partisi 3600 oy almışlardır. Halbuki radyo Zonguldak ilinde seçimin C. H. P. lehinde neticelendiğini bildirmiştir. Bu haber halk arasında hayretle karşılanmıştır. Keyfiyette bir karışıklık olduğu muhakkaktır.

İskenderun'dan gelen bir telgrafta bildirildiğine göre: İlçelerde temsilcilerden üçü müfettişlerden ikisi ve üyelerden dördü tevkif edilmiztir. Temsilcilerimizden bir çoğu da sandık başlarından uzaklaştırılmıştır. Mevkuflar sandık kapandıktan sonra salıverilmiştir.

— ★ —

Vize'den gelen bir telgrafta deniliyor ki: Kazamız köyleri cehennemi bir ateş içindedir. Dayanılmayacak kadar işkence yapıldı.

Ayvalık'tan gelen bir telgraf: Seçim bittiği zaman defterler kanunun 27 nci maddesine aykırı olarak kaymakamın emrile açık ve gayri mazbut olarak belediye dairesine getirilmiş ve bu maddenin icaplarından hiç birisine riayet edilmemiştir. Bu meyanda komisyona iki saatlik bir yemek tatili verilmiştir. Bu müddet için de sandıklar muhteviyatı gizlice alınan tertibatla değiştirilmiştir. Seçim esnasında nahiyelerde köylerde tazyik merkezden daha çok olmuş, partimizin kazandığı oylar C. H. P. lehine gösterilmiş ve bunu temin için temsilciler oradan uzaklaştırılmıştır. Böylece durum D. P. aleyhine döndürülmüştür. Bunun üzerine seçmenler D. P. merkezine gelerek oylarının çalındığından şikâyet etmişlerdir. Yalnız bir mahallede 498 oy almışken sandıktan yalnız D. P. için 2 oy çıkmıştır. 3000 den fazla oy'un kaybolduğuna dair deliller vardır. Kazamızda yapılan seçimin lehimizde tahakkuk ettiğini gören alâkadarlar kanunsuz usulsüz vaziyetler ihdas ederek halkın hür olan seçim haklarını sandıklardan çaldırmak suretile seçimi ihlâl etmişlerdir. Müsbet delillerle ve aday sıfatile hakkımızın tebarüzü için Cumhuriyet savcılığına müracaat edilmiştir. Seçimin bu suretle muallel olduğunu ait makamata bildirmenizi rica ederim.

Söke'den bildiriliyor: Akköy bucak müdürü bucağa bağlı köylerdeki seçim komisyon üyelerine şahsen nüfuz ederek Yenihisar'da Akköy D. P. mümessillerini sandık başından uzaklaştırmıştır. Bu iki köyde D. P. adayları bir oy bile alamamışlar. Serçim köyünde rey almaya gelen vatandaşlara bucak müdürünün emrile tüfek çevrilmiştir.

Geyve'den bildiriliyor: D. P. mensupları seçim kurulları semtine sokulmamıştır. Böylece köy zabıtlarının tahrif edildiği anlaşılmaktadır.